

Jiří Tobola, Baničova 3395/18, 010 15 Žilina

Okresná prokuratúra v Prešove

JUDr. Ing. Miriama Birčáková

okresná prokurátorka

Masaryková č.16

083 01 Prešov

V Žiline dňa 18.11.2017

**Vec: Vyjadrenie k protestu prokurátora - rozšírené vyjadrenie - úvod do problematiky
/nezakladať do spisu/**

Spoločnosť **O2 Slovakia, s.r.o** so sídlom **Einsteinova 24, 851 01 Bratislava**,
IČO 35 848 863, zapísaná v **Obchodnom registri OS Bratislava I, odd. Sro, vložka č.**
27882/B podala na **okresnú prokuratúru v Prešove** dňa **25.9.2017** podnet vo veci
protestu prokurátora proti všeobecne záväznému nariadeniu mesta Prešov č.5/2017
pod jednacím číslom Pd 220/17/7707 pre **nesúlad územného planú mesta Prešov z**
platnou legislatívou SR a Ústavou SR

**k predmetnej veci na základe dostupných technických, zdravotných, právnych, skutkového
stavu v SR a ďalších**

informácii je možné sa vyjadriť nasledovne:

Podľa ustanovenia § 4 ods.1 písm. e) zákona o prokuratúre: *„Pôsobnosť prokuratúry vykonávajú prokurátori dozorom nad zachovávaním zákonnosti orgánmi verejnej správy v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.“*

Podľa ustanovenia § 21 ods. 1 písm. a), b) *„Prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy preskúmaním zákonnosti správnych aktov orgánov verejnej správy a to rozhodnutí a opatrení orgánov verejnej správy a preskúmaním postupu orgánov verejnej správy.“*

Podľa ustanovenia § 22 ods. 1 *„Právnymi prostriedkami, ktorými prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy, sú*

a) protest prokurátora,

b) upozornenie prokurátora,

c) správna žaloba a žaloba na správny súd podľa osobitného predpisu,

d) vstup do konania pred správnym súdom podľa osobitného predpisu.

Podľa ustanovenia § 22 ods. 3 písm. a) „Na účely tohto zákona sa rozumie opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté.“

Podľa ustanovenia § 23 ods. 1 „Prokurátor je oprávnený podať protest proti správnym aktom orgánov verejnej správy uvedeným v § 21 ods. 1 písm. a), ktorými bol porušený zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis.“

Abstrakt:

Elektromagnetické žiarenie je **neviditeľný, nehmateľný fyzikálny fenomén** v životnom prostredí **bez chuti a zápachu**, ktorý je okolo nás v rôznych intenzitách vo vzťahu k vzdialenosti od jeho zdroja a danej frekvencie vlnenia. Prudkým nárastom rádiodokumentačných technológií tento fenomén neúmerne rastie. Jeho intenzita by mala byť prísne limitovaná, regulovaná a kontinuálne monitorovaná, aby nedošlo k nezvratným procesom na živej hmote a prírodnom prostredí, nakoľko v histórii v takej intenzite nikdy neexistovala .

Vysokoj dynamike sociálno-technického-ekonomického rozvoja Slovenskej republiky musí zodpovedať aj príslušná systémová a legislatívne previazaná dynamika príslušných ustanovení zákonodárnej a výkonnej moci ako aj miestnej samosprávy v súlade z najnovšími poznatkami vedy a techniky v danej oblasti s cieľom zachovania maximálnej ochrany zdravia, kvality života, zdravia, životného prostredia obzvlášť zameranú na ochranu rizikových skupín obyvateľstva. Zosúladenie týchto podmienok je vo vzťahu k udržateľnému rozvoju Slovenskej republiky nutnou a nespochybniteľnou podmienkou.

Preto cieľom je zabezpečenie účinnejšej ochrany obyvateľstva a pracovníkov a obzvlášť detí a tehotných žien uplatnením princípu prevencie, princípu preventívnych bezpečnejších hodnôt, princípu opatrnosti a zabezpečenie najnižšej možnej expozície v súvislosti najmä s dlhodobými dynamickými expozíciami elektromagnetického žiarenia v životnom prostredí.

Súčasný stav:

Základňové stanice mobilných operátorov /BTS a iné/ sú dominantné telekomunikačné stavby a zariadenia **vysokého výkonu** /impulzného charakteru/ budované vo veľkom rozsahu v mestských aglomeráciách, obvykle s vysokou koncentráciou zariadení v jednom bode.

Zvyšujúci sa počet týchto nových zdrojov elektromagnetického žiarenia, ktoré sú umiestňované v mestách a obciach na budovách rôzneho druhu bez obmedzenia, vrátane obytných budov, škôl, zdravotníckych zariadení je neudržateľný a nieje ho možné tolerovať.

Neprijateľný skutkový stav vo veci výstavby, modernizácii, rozširovania a rekonštrukcii telekomunikačných stavieb mobilných operátorov / **dalej len podnik**/ a iných rádiových komunikačných zariadení hlavne v husto zastavaných a obytných zónach v celom rade prípadov v Slovenskej republike je hlavne zapríčinený nesprávnymi postupmi príslušných miestnych stavebných úradov ako preneseného výkonu štátnej spravy v

rozhodovacích a schvaľovacích procesných úkonoch k týmto **špecifickým stavbám** .

Hlavne dochádza k závažným procesným chybám v oblasti posúdenia ochrany zdravia obyvateľstva a životného prostredia a posúdenia začlenenía telekomunikačnej stavby do príslušných zón intravilánu resp. extravilánu ako aj posúdenia či danú stavbu je možné realizovať len na základe stavebného povolenia a územného rozhodnutia.

Ochrana životného prostredia a zdravia ľudí je a musí byť nadriadená ekonomickým záujmom tej ktorej skupiny s prioritou posúdenia verejného záujmu v predmetnej veci **či ochrana verejného zdravia je nadradeným verejným záujmom** alebo poskytovanie a skvalitňovanie telekomunikačných služieb ,toho ktorého podniku je nadriadeným verejným záujmom, v tej ktorej lokalite.

Vyššie právne a zdravotné povedomie mest, obcí a obyvateľov v Slovenské republiky vedie k spoločenskému záujmu a úkonom na ochranu týchto základných hodnôt života hlavne v prípadoch kedy ochrana ich oprávnených záujmov nieje v súlade z najnovšími poznatkami vedy a techniky a aktuálna legislatíva tento fakt zodpovedne a dynamicky nezohľadňuje, je zastaralá , alebo vôbec nepripúšťa aktuálnu potrebu doby.

Vo vzťahu k hore uvedenému je možné konštatovať z pohľadu príslušných právnych predpisov a ustanovení EU, SR a ďalších , ktoré majú za následok **vynútenú úpravu miestnych pomerov vo veciach ochrany zdravia obyvateľstva** a miestnych samosprávnych oprávnených verejných záujmov a to buď formou všeobecných záväzných nariadení obcí a mest /VZN/ alebo implementáciu tejto problematiky do príslušných územných plánov ako im to zákon zveruje v súlade z Ústavou SR **je nespochybniteľným faktom a nutnou požiadavkou.**

Na základe prevedených analýz je možné uviesť nasledovné:

niektoré stavebné úrady sa dopúšťajú pri schvaľovaní telekomunikačných stavieb viacerých pochybení, ako aj porušení ustanovení stavebného zákona a správneho poriadku a ďalších predpisov , ktoré sa navzájom prelínajú,viažu na seba a majú za následok jeho nesprávny postup v procese posúdenia ohlásenej telekomunikačnej stavby ako drobnej stavby , ktorá podľa neho nepodlieha stavebnému povoleniu a územnému rozhodnutiu a súčasne nesprávny postup pri vymedzení okruhu účastníkov stavebného konania ako správneho konania .

Stavebný úrad ako správny orgán sa pri svojej činnosti, pri rozhodovaní a postupe riadi stavebným zákonom a súčasne sa na konanie stavebného úradu ako správneho orgánu v zmysle ustanovenia § 140 Stavebného zákona vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, teda zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“)

§ 140 Stavebného zákona: „*Ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.*“

Z uvedeného vyplýva, že stavebný úrad ako správny orgán sa pri svojom rozhodovaní a postupe vo veciach, ktoré mu zveruje stavebný zákon, riadi okrem iného aj zásadami správneho konania stanovenými v §3 správneho poriadku.

Zásady správneho konania sú v ďalších ustanoveniach správneho poriadku konkretizované a rozvinuté do konkrétnych povinností, postupov, lehôt na uskutočnenie správneho úkonu a podobne, ktoré musí správny orgán dodržiavať, pričom však **vždy musí vychádzať z toho, čo mu o spôsobe jeho postupov hovoria zásady správneho konania**. To platí aj o konaní podľa špeciálneho predpisu, ktorým je v tomto prípade stavebný zákon.

Skutočnosť, že zásady správneho konania sú elementárnymi a všeobecne uplatňovanými princípmi vyššej právnej moci pre všetky správne orgány vrátane stavebného úradu, ktorý vykonáva prenesenú pôsobnosť vo veciach výkonu štátnej správy podľa stavebného zákona, už viackrát potvrdili svojimi rozhodnutiami súdy, ktoré pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu zrušili niektoré rozhodnutia z dôvodu, že postup správneho orgánu odporoval zásadám správneho konania.

§ 3 ods.1 Správneho poriadku: „*Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností*“.

§ 3 ods. 2 Správneho poriadku: *Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.*

§ 3 ods. 4 Správneho poriadku: „*Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prietáhov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne mu vybaveniu veci.*“

§ 3 ods. 5 Správneho poriadku: „*Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci.*“

§ 3 ods. 6 Správneho poriadku: „*Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na internete, ak majú k nemu prístup, prípadne aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosť o začatí, uskutočňovaní a o skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Pritom sú povinné ochraňovať práva a právom chránené záujmy účastníkov konania a iných osôb. Úradná tabuľa správneho orgánu musí byť nepretržite prístupná verejnosti.*“

§ 3 ods. 7 Správneho poriadku: „*Ustanovenia o základných pravidlách konania uvedených v odsekoch 1 až 6 sa primerane použijú aj pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní a iných podobných opatrení.*“

V zmysle týchto zásad, ktoré určujú, akým spôsobom majú správne orgány konať, viesť správne konanie, pristupovať k rozhodovaniu, k o ochrane práv a **záujmov spoločnosti a fyzických a právnických osôb** a napĺňať zmysel a účel všeobecne záväzných právnych predpisov, sú správne orgány predovšetkým povinné **postupovať v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi, chrániť záujmy spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb.**

Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy.

Ak by toto bolo zo zákona svedomito dodržiavané nevznikli by v následnom reakcie na nesprávne a vysoko koncentrované umiestňovania telekomunikačných stavieb v husto zastavaných a obytných zónach proti ktorým **sa obyvatelia oprávnenne brania** z dôvodu trvalej expozície silných elektromagnetických poli hlavne v tesnej blízkosti týchto stavieb.

Stavebné úrady sú povinné **svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci.**

Správny poriadok stanovuje povinnosť správneho orgánu zistiť presne a úplne skutočný stav prejednávanej veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie, pričom správny orgán nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania, ale ak to uzná za vhodné, môže podklady získavať aj na základe vlastnej úvahy. Na dokazovanie je možné použiť všetky prostriedky, ktorými je možné zistiť a objasniť skutočný stav veci (teda aj iné, než vymenované, v závislosti od konkrétnych skutočností v danom správnom konaní), ktoré však musia byť v súlade s právnymi predpismi.

Stavebný úrad pri výkone pôsobnosti preneseného výkonu štátnej správy v konaní podľa stavebného zákona, rozhoduje o povoľovaní stavieb na základe § 54 stavebného zákona, a to buď na základe stavebného povolenia, alebo na základe ohlásenia.

§ 54 Stavebného zákona: *Povoľovanie stavieb, zmien stavieb a udržiavacích prác*

„Stavby, ich zmeny a udržiavacie práce na nich sa môžu uskutočňovať iba podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia stavebnému úradu.“

Toto ustanovenie stavebného zákona definuje dva spôsoby, akými je možné povoliť uskutočnenie danej stavby, ktorú navrhuje stavebník/telekomunikační operátor/i. Ďalej zákon definuje kedy sa ktorý spôsob použije, t.j. kedy sa vyžaduje stavebné povolenie a kedy postačí ohlásenie.

§ 55 Stavebného zákona:

ods. 1 „Stavebné povolenie sa vyžaduje, pokiaľ tento zákon a vykonávacie predpisy k nemu alebo osobitné predpisy neustanovujú inak, pri stavbách každého druhu bez zreteľa na ich stavebno technické vyhotovenie, účel a čas trvania; stavebné povolenie sa vyžaduje aj pri zmene stavieb, najmä pri prístavbe, nadstavbe a pri stavebných úpravách.“

ods. 2 „Ohlásenie stavebnému úradu postačí

a) pri jednoduchej stavbe, jej prístavbe a nadstavbe, ak tak určil stavebný úrad v územnom rozhodnutí,

b) pri drobných stavbách, ktoré plnia doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie;

c) pri stavebných úpravách, ktorými sa podstatne nemení vzhľad stavby, nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, nemení sa spôsob užívania stavby a neohrozujú sa záujmy spoločnosti;

d) pri udržiavacích prácach, ktoré by mohli ovplyvniť stabilitu stavby, požiarne bezpečnosť stavby, jej vzhľad alebo životné prostredie a pri všetkých udržiavacích prácach na stavbe, ktorá je kultúrnou pamiatkou,

e) **pri stavbách elektronických komunikačných sietí (nosiče telekomunikačných zariadení) umiestňovaných na existujúcich objektoch, ktoré nepresahujú výšku 6 m, šírku 2,5 m a nezasahujú do nosných konštrukcií stavby,**

f) pri prízemných stavbách elektronických komunikačných sietí, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a výška 4,5 m,

g) pri výmene alebo dopĺňaní telekomunikačných zariadení na existujúcich stavieb elektronických komunikačných sietí, keď nedôjde k zmene stavby,

h) pri reklamných stavbách, na ktorých najväčšia informačná plocha je menšia ako 3 m², pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

§ 57 Ohlásenie stavebnému úradu

Ods. 1 „Stavebník je povinný uskutočnenie stavieb, stavebných úprav a udržiavacích prác uvedených v § 55 ods. 2 vopred písomne ohlásiť stavebnému úradu. K ohláseniu drobnej stavby pripojí jednoduchý situačný výkres; ak ide o jednoduchú stavbu podľa § 55 ods. 2 písm. a), pripojí podklady s náležitosťami žiadosti o stavebné povolenie a projektovú dokumentáciu. **Stavebný úrad môže určiť, že ohlásenú drobnú stavbu, stavebnú úpravu alebo udržiavacie práce možno uskutočniť len na základe stavebného povolenia.**“

Ods. 2 „Stavebník môže uskutočniť stavby, stavebné úpravy a udržiavacie práce ohlásené podľa odseku 1 len na základe písomného oznámenia stavebného úradu, že proti ich uskutočneniu nemá námietky. K písomnému oznámeniu stavebný úrad pripojí overený jednoduchý situačný výkres a ak ide o jednoduchú stavbu podľa § 55 ods. 2 písm. a), k písomnému oznámeniu pripojí overenú projektovú dokumentáciu.“

Stavebný úrad teda môže stavbu povoliť buď tak, že na základe žiadosti stavebníka vydá stavebné povolenie, alebo tak, že sa vyjadrí, že k ohláseniu danej stavby nemá námietky. Zároveň zákon dáva do kompetencie stavebného úradu určiť, že ohlásenú drobnú stavbu, stavebnú úpravu alebo udržiavacie práce možno uskutočniť len na základe stavebného povolenia.

Spomenuté dva možné spôsoby povoľovania stavieb (na základe stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia) hovoria o náležitostiach, ktoré sú potrebné na získanie kladného rozhodnutia stavebného úradu o tom, či a za akých podmienok je možné uskutočniť stavbu a na akom základe. Nehoria však nič o tom, aký môže byť okruh účastníkov konania, ak sa stavba uskutoční na základe ohlásenia. Tu sa dostávame k jednému zo základných bodov, v ktorých stavebný úrad pochybil.

Ak stavebný úrad vyhodnotí, že ohlásenú drobnú stavbu je možné uskutočniť na základe ohlásenia, táto skutočnosť nemôže byť dôvodom vylúčenia dotknutých osôb z okruhu účastníkov konania.

Okruh účastníkov stavebného konania definuje priamo stavebný zákon v § 59.

§ 59 stavebného zákona: „Účastníkmi stavebného konania sú:

a) stavebník,

b) osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté,

c) ďalšie osoby, ktorým toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu

d) stavebný dozor alebo kvalifikovaná osoba,

e) projektant v časti, ktorá sa týka projektu stavby.

Stavebné úrady si často toto ustanovenie zrejme vykladajú tak, že okruh účastníkov najmä v súvislosti s ustanovením § 59 písm. b/ a c/ sa určuje iba v konaní, kedy sa rozhoduje o povolení stavieb na základe stavebného povolenia. **Zákon však toto nikde explicitne nedefinuje. Naopak, aj ak sa stavba uskutoční na základe ohlásenia, čo je len iný, zjednodušený typ jej povolenia, môže sa jej umiestnenie, uskutočnenie, užívanie a prevádzka dotýkať práv a právom chránených záujmov iných osôb, ktoré boli rozhodnutím stavebného úradu priamo dotknuté. V tomto prípade sa jedná najmä o vlastníkov bytov v susedných bytových domoch. Právo byť účastníkom konania, ktoré sa ich priamo dotýka je im stavebným úradom odopreté.**

V procese posudzovania ohlásenia drobnej stavby a následne vydania súhlasného stanoviska stavebného úradu s jej uskutočnením, teda opatrenia, ktorým stavebný úrad danú stavbu na základe ohlásenia povolí, sa má správny orgán v zmysle § 3 ods. 7 Správneho poriadku riadiť primerane aj citovanými zásadami správneho konania stanovenými v § 3 ods. 1 až 6 správneho poriadku, a zároveň v zmysle § 140 Stavebného zákona aj jeho ostatnými ustanoveniami, v tomto prípade najmä ustanovením § 14 ods. 1 a 2.

§14 ods. 1 Správneho poriadku:

„Účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.“

Ods. 2 *„Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva.“*

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na vyslovený právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v Rozsudku NS SR, sp; zn.: 5Sžp/21/2012 zo dňa 27.06.2013, že v praxi sa uplatňuje zásada širšieho chápania pojmu účastník správneho konania, ktorá vychádza aj z výkladu § 14 Správneho poriadku.

„Pri zisťovaní okruhu účastníkov správneho konania nemožno reštriktívne vychádzať z vymedzenia okruhu osôb ustanovených v osobitnom zákone, ale je potrebné prihliadať aj na osoby, ktorých práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté. Okruh účastníkov vymedzený v osobitnom zákone (pozn. napr. §59) predstavuje subjekty, u ktorých zákonodarca predpokladá reálnu možnosť zásahu do práv a povinností, a považuje za potrebné menovite ich do správneho konania

zahrnúť. Pri výklade §14 ods. 2 Správneho poriadku totiž nemožno opomenúť časticu "aj", ktorá z hľadiska gramatického výkladu indikuje ďalšie rozšírenie okruhu účastníkov popri subjektoch uvedených v §14 ods. 1 Správneho poriadku."

K podobnému záveru dospel aj Ústavný súd Slovenskej republiky: "Základným kritériom pre posúdenie účasti je predovšetkým dopad účinkov postupu orgánu štátnej moci (súdu alebo orgánu verejnej správy) alebo jeho rozhodnutia na základné práva, ktoré má takáto osoba zaručené v ústave alebo prostredníctvom medzinárodnej zmluvy." (nález č.k. II. ÚS 197/2010 zo dňa 13.01.2011).

To znamená, že správny orgán nutne musí aj v tomto prípade správneho konania, kedy povoľuje stavbu na základe ohlásenia a keď nepostupuje podľa ustanovenia § 59 stavebného zákona, (ak vychádzame z predpokladu, že stavebný úrad sa priklonil k obmedzenému výkladu pojmu účastník stavebného konania a obmedzil ho iba na prípady, kedy sa vydáva stavebné povolenie) zisťovať možný okruh účastníkov v zmysle vyššie uvedeného, a to najmä s poukazom na citované ustanovenia správneho poriadku, a teda umožniť osobám, ktoré môžu byť rozhodnutím vo svojich právach a právom chránených záujmoch priamo dotknuté zúčastniť sa konania a dať im vždy príležitosť, aby **mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy.**

„Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že na vymedzenie okruhu účastníkov konania treba aplikovať okrem ustanovenia § 59 stavebného zákona aj ustanovenie § 14 Správneho poriadku, konkrétne posledná alinea v ods. 1 (ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch priamo dotknutý, a to až dočasne, kým sa preukáže opak). Táto skutočnosť vyplýva nielen z ust. § 14 ods. 2 správneho poriadku, ale aj z ustanovenia § 59 písm. c) Stavebného zákona.“ (Rozsudok KS v Prešove č.k. 5S/54/2014 zo dňa 16.04.2015).

Stavebné úrady často neberúc do úvahy polohu umiestnenia danej telekomunikačnej stavby a stavieb predošlých, ktoré budú v zmysle projektovej dokumentácie k stavbe zdrojom **intenzívneho trvalého** elektromagnetického žiarenia priamo smerujúcim uhlom vyžarovania na susedné stavby bytových domov nachádzajúcich sa v ich bezprostrednej blízkosti (do 40-300m), čím jednoznačne dochádza k zásahu do práv a právom chránených záujmov ich obyvateľov, čo v ďalšom texte bude odôvodnené), **bez zohľadnenia okruhu možných účastníkov konania – vlastníkov bytov v týchto bytových domoch, povoľujú uskutočnenie stavieb a dotknuté osoby sa o tomto konaní nielen že nedozvedeli, ale ani sa k pokladom rozhodnutia nemohli vyjadriť, poukázať na možný zásah do svojich práv a uplatniť svoje návrhy.**

Pri určovaní okruhu účastníkov konania stavebné úrady často nesprávne vychádzajú z prezumpcie, že účastníkom konania nie sú žiadne **iné osoby, okrem stavebníka respektíve vlastníkov pozemkov a stavieb na ktorej sú telekomunikačné stavby umiestnené**, pričom určovanie účastníkov konania podľa ustanovenia § 14 Správneho poriadku mal použiť subsidiárne, t. j. v prípadoch, keď osobitný právny predpis v konkrétnych konaniach presne nedefinuje ich okruh, čo je aj prípad rozhodovania o ohlásení stavby. V prípade, keď správnomu orgánu nie sú presne známi účastníci konania, doručovanie sa malo uskutočniť verejnou vyhláškou v súlade s § 26 správneho poriadku ako aj s prihliadnutím na §3 ods. 6 správneho poriadku.

§ 26 ods. 1 správneho poriadku: „Doručenie verejnou vyhláškou použije správny orgán v prípade, keď účastníci konania alebo ich pobyt nie sú mu známi, alebo pokiaľ to ustanovuje osobitný zákon.“

Ods. 2: „Doručenie verejnou vyhláškou sa vykoná tak, že sa písomnosť vyvesí po dobu 15 dní na úradnej tabuli správneho orgánu. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia. Správny orgán zverejňuje písomnosť súčasne iným spôsobom v mieste obvyklým, najmä v miestnej tlači, rozhlase alebo na dočasnej úradnej tabuli správneho orgánu na mieste, ktorého sa konanie týka.“

§ 3 ods. 6 Správneho poriadku: „Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na internete, ak majú k nemu prístup, prípadne aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosť o začatí, uskutočňovaní a o skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Pritom sú povinné ochraňovať práva a právom chránené záujmy účastníkov konania a iných osôb. Úradná tabuľa správneho orgánu musí byť nepretržite prístupná verejnosti.“

Pojem účastník konania patri ku kľúčovým pojmom správneho poriadku, pretože prostredníctvom tohto subjektu dochádza v správnom konaní k individualizácii abstraktných a konkrétnych vzťahov upravených v hmotnoprávných predpisoch. Legálna definícia účastníka konania v správnom poriadku je formulovaná relatívne široko, aby postihla čo najširší okruh subjektov, ktorých sa môže správne konanie dotknúť. Každý správny orgán, ktorý má konať a rozhodovať v správnom procese, je povinný poskytovať právnu ochranu prostriedkami, ktoré vymedzujú zásady správneho konania a správneho práva procesného.

Niektoré stavebné úrady nerešpektujú zmysel pojmu účastník konania a osoba **dotknutá vo svojich právach**, svojim postupom **odňal týmto osobám**, ktorých práva a právom chránené záujmy boli súhlasom so stavbou /modernizáciami výstavbami a rozširovaním/ základňových staníc priamo dotknuté, možnosť stať sa účastníkom konania, ktoré sa priamo dotýka ich práv a ktorým postavenie účastníka priznáva správny poriadok ako aj stavebný zákon.

Je možné uviesť, že stavebné úrady porušujú v celej rade prípadov svoje povinnosti pri stanovovaní okruhu účastníkov a ochrane ich práv a právom chránených záujmov ako osôb jeho rozhodnutím priamo dotknutých, vyplývajúce mu zo správneho poriadku, ako aj zo stavebného zákona, svojím vyššie popísaným konaním, nedostatočným zistením skutočného stavu a nesprávnym právnym a odborným posúdením vecí. Okrem toho, ako uvádzam ďalej, porušujú aj viaceré ustanovenia stavebného zákona.

Vyššie uvedené konania toho ktorého stavebného úradu nadväzuje na nesprávne posúdenie stavby ako takej. Bez ohľadu na to, ako postupoval stavebný úrad pri rozhodovaní o ohlásení drobných stavieb z hľadiska určenia okruhu účastníkov konania, ako aj bez ohľadu na skutočnosť, že jeho postup je možné považovať za nesprávny a to za porušenie práv, oveľa dôležitejšie je potrebné uviesť, že stavebné úrady majú aj možnosť postupovať podľa § 57 ods. 1 stavebného zákona a určiť, že ohlásenú drobnú stavbu je možné uskutočniť len na základe stavebného povolenia, pričom tak majú urobiť, a to z niekoľkých dôvodov.

Predmetné stavby sú vo v celom rade prípadov ohlásené ako drobné stavby, konkrétne **stavba elektronických komunikačných sietí podľa § 55 ods. 2 e) stavebného zákona.**

§ 55 ods. 2 e) stavebného zákona: „**Ohlásenie stavebnému úradu postačí pri stavbách elektronických komunikačných sietí (nosiče telekomunikačných zariadení) umiestňovaných na existujúcich objektoch, ktoré nepresahujú výšku 6 m, šírku 2,5 m a nezasahujú do nosných konštrukcií stavby.**“

Stavebné úrady napriek uvedeným nedostatkom vyhovujú návrhom telekomunikačným podnikom na uskutočnenie stavby na základe ohlásenia, čím de facto túto stavbu povolil, obmedziac sa striktné na pojem nosiče telekomunikačných zariadení, pričom ako sme uviedli pochybil pri posúdení jeho stavebnej konštrukcie tým, že za splnenie podmienok zákonnej definície danej stavby požadovaných v zmysle ustanovenia § 55 ods. 2 e) stavebného zákona považoval len jej výšku a vylúčenie zásahu do nosných konštrukcií stavby, na ktorej bude postavená a vôbec sa nezaoberal jej šírkou, ako ďalším nevyhnutným predpokladom postupu podľa citovaného ustanovenia, hoci podmienky v ňom uvedené musia byť splnené súčasne.

Stavebné úrady okrem toho často neprihliadajú aj na povahu stavby samotnej, najmä na splnenie všeobecných technických požiadaviek na navrhovanie a uskutočňovanie stavieb, a predovšetkým na skutočnosť, že súčasťou stavby je jej technologické vybavenie /ťažké kontajnery na strechách domov, vysoké zaťaženie elektrickej prípojky a pod. Hlavne nové technológie LTE800, LTE2600, ktoré v budú významným zdrojom impulzného elektromagnetického žiarenia v tesnej blízkosti obytných domov. Ďalej sa niektoré stavebné úrady pečivo nezaoberajú umiestnením na jestvujúce stavby a už z veľkým počtom iných telekomunikačných zariadení na tomto dome v hustej zástavbe bytových domov a objektov občianskej vybavenosti, ani ich účinkami na okolie z hľadiska ochrany životného prostredia a najmä zdravia ľudí, detí, tehotných žien a ďalších rizikových skupín obyvateľstva. /veľké koncentráty telekomunikačných stavieb vid. prílohy/

§47 Stavebného zákona: „*Stavby sa musia navrhovať tak, aby boli po celý čas životnosti v súlade so základnými požiadavkami na stavby, so zastavovacími podmienkami a aby boli zhotovené z vhodných stavebných výrobkov a pritom aby*

a) **stavba bola začlenená do územia v súlade s urbanistickými, architektonickými a environmentálnymi zásadami a požiadavkami ochrany prírody a krajiny a pamiatkovej starostlivosti tak, aby sa vylúčili negatívne účinky stavby na okolie z hľadiska ochrany zdravia a životného prostredia, prípadne aby sa obmedzili na prípustnú mieru,**

l) **sa emisie látok znečisťujúcich ovzdušie, svetelné, tepelné a ostatné elektromagnetické žiarenie a podmienky ich odvádzania do vonkajšieho prostredia pri realizácii stavby, prevádzke stavby a súvisiacich činnostiach riešili v súlade s požiadavkami osobitných predpisov; ak takéto požiadavky nie sú ustanovené, aby sa riešili podľa aktuálneho stavu techniky v čase navrhovania konkrétnej stavby.**“

§ 53 „**Technologické vybavenie stavieb musí umožňovať technologický proces, pre ktorý je určené, a zároveň spĺňať požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení, požiarnej ochrany, ochrany zdravia ľudí a ochrany životného prostredia.**“

Stavebné úrady sa často nezaoberajú polohou, umiestnením stavby, jej

začlenením do územia, ani posúdením daného územia z hľadiska negatívneho dopadu danej stavby a iných telekomunikačných stavieb v lokalite na okolie.

Stavby sú často umiestňované v husto zastavených lokalitách, v tesnej blízkosti oddychových a rekreačných zón, škôl a materských škôl, kde je neustály pohyb malých detí, v okruhu 50 - 150 m a v priamej viditeľnosti v smere antén alebo ak sú stavby na školách sú priamo pod veľmi silným zdrojom elektromagnetického žiarenia.

Ďalej technologické kontajnery obsahujú klimatizačné jednotky, ktoré sú predmetom hluku, technologické a nosné stožiarové a roznášanie konštrukcie podstatne menia vzhľad stavby **ako celku s bytovým domom a musia byť riešene staveným povolením.**

Je vecou stavebného úradu, **odborných znalosti a erudície ich pracovníkov**, ako orgánu povoľujúceho stavby a tým zodpovedného za zásahy do prostredia v oblasti územného plánovania a stavebného poriadku, aby posúdil každú stavbu ako celok, a to aj z hľadiska všeobecných technických požiadaviek na navrhovanie a uskutočňovanie stavieb, tak, aby sa vylúčili alebo minimalizovali negatívne účinky stavby na okolie, ako aj splnenie požiadaviek technologického vybavenia stavby z hľadiska ochrany zdravia ľudí a ochrany životného prostredia.

Stavebné úrady sa nemôžu zbavovať tejto povinnosti **z dôvodu neznalosti** komplexnej problematiky telekomunikačných stavieb, nakoľko takéto stavby vo svojej kompetencii povoľuje a je mu známe, že si vyžadujú posúdenie zdravotných vplyvov v zmysle zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane zdravia“), a to najmä ustanovenia §28 ods. 2.

*§ 28 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z.z.: „Fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktoré používajú alebo prevádzkujú generátor nízkych frekvencií, generátor vysokých frekvencií alebo zariadenia, ktoré takéto generátory obsahujú (ďalej len "zdroj elektromagnetického žiarenia"), **sú povinné zabezpečiť technické, organizačné a iné opatrenia, ktoré vylúčia alebo znížia expozíciu obyvateľov na úroveň limitných hodnôt ustanovených vykonávacím predpisom.**“*

*Tu je potrebné zdôrazniť že v prvom ustanovení zákon definuje pojem **prioritne ktoré vylúčia** a až v nasledovnom zákonodarca pripúšťa pojem zníženia.*

Taktiež je možné mať za to, že niektoré ustanovenia vyhlášky 534/2007 Z.z. niesu plne v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. ďalšími predpismi v oblasti ochrany zdravia, najnovšími vedeckými poznatkami a ústavou SR.

Toto práve vedie k nutnej spoločenskej potrebe upraviť iným spôsobom formou miestnych úprav a to buď formou VZN /všeobecných záväzných nariadení/ alebo úpravou v územno-plánovacom procese miest a obcí tak, aby sa eliminovali chybné procesné úkony v schvaľovanom reťazci týchto špecifických stavieb a neprimeranej legislatívy.

Je potrebné zdôrazniť, že telekomunikačné technológie a stavby mobilných operátorov z hľadiska vyžarovania energie sú dominantné vysoko výkonné systémy elektromagnetických emisií do životného prostredia danej lokality a ich intenzity

presné a objektívne stanovenie nieje možné presne určiť /chyby meraní až 45 percent/. Navyiac dynamika vyžarovania je závislá na intenzite telekomunikačnej prevádzky v reálnom čase. Navyiac sú impulzného charakteru čo sa pokladá za veľmi nebezpečné hlavne v blízkosti periód okolo nižších frekvencií a iných bio - rytmických frekvencií v ľudskom tele.

Vo fáze navrhovania a uskutočňovania stavby je výlučne v kompetencii stavebného úradu dohliadať na dodržanie týchto opatrení. V prípade, ak sa konanie podľa stavebného zákona, v ktorom povoľuje uskutočnenie stavby, dotýka osobitných záujmov, ako je ochrana zdravia, zdravých životných podmienok a pod., ako aj v súvislosti s tým, že stavebný úrad uvedené technické a iné opatrenia na zabezpečenie vylúčenia alebo zníženia expozície obyvateľov elektromagnetickému žiareniu, navrhnuté v projektovej dokumentácii, **nevie posúdiť (podľa vyjadrenia stavebného úradu ani nie je v jeho silách tieto dôkladne preskúmať a správne zhodnotiť)**, stavebný úrad má rozhodnúť na základe stanoviska dotknutého orgánu, ktorý chráni osobitné záujmy v zmysle § 126 ods. 1 stavebného zákona.

§ 126 ods. 1 Stavebného zákona: *Ochrana zložiek životného prostredia a iných osobitných záujmov*

„Ak sa konanie podľa tohto zákona dotýka záujmov chránených predpismi o ochrane zdravia ľudu, o utváraní a ochrane zdravých životných podmienok, vodách, o ochrane prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov, o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, o lesoch a lesnom hospodárstve, o opatreniach na ochranu ovzdušia, o ochrane a využití nerastného bohatstva, o kultúrnych pamiatkach, o štátnej ochrane prírody, o požiarnej ochrane, o zákaze biologických zbraní, na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, o odpadoch, o veterinárnej starostlivosti, o vplyvoch na životné prostredie, o jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení, o prevencii závažných priemyselných havárií, o správe štátnych hraníc, o pozemných komunikáciách, o dráhach a o doprave na dráhach, o civilnom letectve, o vnútrozemskej plavbe, o energetike, o tepelnej energetike, o elektronických komunikáciách, o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, o civilnej ochrane, o inšpekcii práce a o štátnej geologickej správe, **rozhodne stavebný úrad na základe záväzného stanoviska dotknutého orgánu podľa § 140a, ktorý uplatňuje požiadavky podľa osobitných predpisov.“**

§140a ods. 1: **„Dotknutým orgánom podľa tohto zákona je**

a) orgán verejnej správy, ktorý je správnym orgánom chrániacim záujmy uvedené v § 126 ods. 1, ak konanie podľa osobitného predpisu upravujúceho jeho pôsobnosť je súčasťou konania podľa tohto zákona, má naň nadväzovať alebo s ním súvisí.

Stavebný úrad s ohľadom na požiadavky § 3 ods. 3 a 4 správneho poriadku je povinný svedomite sa zaoberať každou vecou, použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne mu vybaveniu veci, a najmä z dôrazom na fakt, že jeho rozhodnutie musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci, je povinný v zmysle stavebného zákona tieto otázky ochrany osobitných záujmov skúmať a vyžiadať si k nim záväzné stanovisko dotknutého orgánu, ktorého konanie súvisí s konaním podľa stavebného zákona a naň nadväzuje, a to už vo fáze, keď rozhoduje o uskutočnení navrhovanej stavby a teda nemôže presúvať tieto svoje povinnosti na orgán kompetentný následne rozhodnúť o uvedení zariadení do prevádzky a schválení prevádzkového poriadku v zmysle § 13

ods. 3 a 4 zákona o ochrane zdravia. Tieto dve fázy schvaľovacieho procesu si stavebný úrad nemôže zamieňať, a to ani v prípade, ak rozhoduje o povolení stavby na základe ohlásenia. Nakoľko sme však uviedli, že daná stavba na základe ohlásenia povolená byť nemala, lebo nespĺňa zákonné náležitosti postačujúce pre takýto postup, v rámci stavebného konania by jednoznačne mal stavebný úrad naplniť citované zákonné požiadavky a vyžiadať si potrebné podklady k riadnemu posúdeniu veci. /v rátaní znaleckých a odborných posudkov, predbežných štúdií k danej problematike a pod./

V zmysle § 7 písm. c) vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 453/2000 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia stavebného zákona (ďalej len vykonávacia vyhláška k stavebnému zákonu) „*Pri drobných stavbách, stavebných úpravách a udržiavacích prácach, po ohlásení ktorých stavebný úrad určil, že podliehajú stavebnému povoleniu, údaje ustanovené v § 5 a 6 sa doplnia ďalšími podkladmi určenými stavebným úradom, ktoré sú nevyhnutné na riadne posúdenie veci v stavebnom konaní.*“

V celom rade prípadov uvedené požiadavky stavebné úrady nerešpektujú, nepožadujú dôsledne si stanoviska dotknutého orgánu – Ministerstva dopravy a výstavby SR, útvaru vedúceho hygienika k navrhovanej stavbe z hľadiska požadovaných opatrení na vylúčenie, alebo minimalizáciu expozície obyvateľov elektromagnetickému žiareniu, aby vedel na jeho základe posúdiť, či je možné stavbu umiestniť na navrhované miesto a či navrhované technologické vybavenie stavby, vrátane jeho smerovania, výkonu, a všetkých relevantných technických a technologických parametrov zdroja elektromagnetického žiarenia spĺňa podmienky ochrany osobitných záujmov podľa osobitných predpisov a vylúčenia rizík účinku škodlivých faktorov životného prostredia na zdravie ľudí v zmysle požiadaviek zákona o ochrane zdravia. Vid'. predikčné štúdie.

Určením stavebného úradu, že stavbu je možné uskutočniť na základe stavebného povolenia, pričom by si vyžiadal aj ďalšie nevyhnutné podklady a stanoviská dotknutých orgánov, by stavebný úrad dal do súladu s požiadavkami zákona potrebu zahrnutia dotknutých vlastníkov bytov v susedných stavbách do okruhu účastníkov konania a zohľadnenia ich námietok v súlade s § 59 písm. b) a § 66 ods. 1 stavebného zákona a zároveň by tým vyhovel aj potrebe ochrany zdravia a životného prostredia, do ktorých daná stavba svojim umiestnením a prevádzkou bude jednoznačne zasahovať, tak ako mu to ukladá aj stavebný zákon v ustanovení § 62 ods. 1 písm. b), resp. spomenuté ustanovenie § 66 ods.1.

§ 62 ods. 1 písm. b) Stavebného zákona: „***V stavebnom konaní stavebný úrad preskúma najmä,***

b) či dokumentácia spĺňa požiadavky týkajúce sa verejných záujmov, predovšetkým ochrany životného prostredia, ochrany zdravia a života ľudí, a či zodpovedá všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu ustanoveným týmto zákonom a osobitnými predpismi.“

§ 66 ods. 1: „***V stavebnom povolení určí stavebný úrad záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodne o námietkach účastníkov konania. Stavebný úrad zabezpečí určenými podmienkami najmä ochranu záujmov spoločnosti pri výstavbe a pri užívaní stavby, komplexnosť stavby, dodržanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, prípadne ich predpisov a technických noriem a dodržanie požiadaviek určených dotknutými orgánmi, predovšetkým vylúčenie alebo obmedzenie negatívnych účinkov stavby a jej užívania na životné prostredie.***“

Niektoré stavebné úrady sa týmito otázkami patrične nezaobierajú, čím porušujú spomenuté ustanovenia stavebného zákona a vychádzajú výlučne z podkladov, ktoré mu predložil stavebník a zároveň investor stavby, zastúpený projektantom stavby. V súhrnných technických správach v bodoch vplyv na životné prostredie sa často a generalizované obmedzujú a bagatelizujú na stručné konštatovanie, že **„Výstavba a budúca prevádzka predmetnej investičnej akcie nebude mať negatívny vplyv na životné prostredie.“** Takéto subjektívne konštatovanie investora resp. projektanta je nepostačujúce a zavádzajúce.

Rovnako aj často vyplýva z projektových dokumentácií, ktoré sám navrhol a naprojektoval projektant v zmysle požiadaviek investora, sú často neakceptovateľné jeho tvrdenia, že „z uvedených výpočtov a úvah vyplýva, že budované základňové stanice neprekročia najvyšších prípustných hodnôt ožiarenia ostatných osôb a zamestnancov elektromagnetickým poľom a sú splnené požiadavky nariadenia vlády č. 355/2007 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na zdroje elektromagnetického žiarenia a na limity expozície obyvateľov elektromagnetickému žiareniu v životnom prostredí“ (myslené zrejme vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 234/2007 Z.z.), keď neboli zatiaľ prevedené žiadne merania a výpočty a úvahy projektanta, bez posudku kompetentného orgánu nie sú relevantné.

Tu je potrebné zdôrazniť že telekomunikačné systémy obzvlášť mobilných operátorov sú z hľadiska emitovaného výkonu do okolia a použitých modulačných technológií v reálnom čase vysoko dynamické systémy s možnosťou **automatickej regulácie výkonu**. Z meracích protokolov, ktoré boli preskúmané sa zistilo, že merania z pohľadu expozície obyvateľstva a pracovníkov sa neprevádzajú dôsledne z pokladu STN EN 50413 ,STN EN 50492 a zákona 534/2007 citácia:(č.534/2007 Z.z. v odseku 3.2.3. konštatuje, cit. **“Ani pri dodržaní stanovených akčných hodnôt expozície nemožno vylúčiť ovplyvnenie niektorých zariadení implantovaných do tela, napr. kardiostimulátorov, protéz obsahujúcich feromagnetické materiály a podobne.“**.) Je potrebné exaktne definovať, aké intenzity elektromagnetických poli môžu ohroziť implantáty, elektronické prístroje a aktívne a pasívne implantáty v ľudskom tele. Elektronické zariadenia sú skúšané pre EMC kompatibilitu pri podstatne nižších intenzitách poli, ako určuje Vyhláška č.534/2007 Z.z.)

Taktiež sa často merania prevádzajú nie pri plnom výkone a maximálnej telekomunikačnej prevádzke základňových staníc /aj mnohokanálové režimy/ v hlavnom smere vyžarovania, respektíve celého súboru telekomunikačných stavieb v lokalite ako súčtových expozícií všetkých zdrojov elektromagnetického žiarenia. Neprevádzajú sa riadne spektrálne analýzy.

Ďalej kritické miesta telekomunikačných stavieb v obytných zónach a ich zvyškové riziko v celom rade prípadov nieje označené výstražnými tabuľkami pre upozornenie na riziko alebo zvyškové riziko.

POZOR NEJONIZUJÚCE ŽIARENIE

Nie je ani pravdou v technických správach , že antény sú orientované tak, aby väčšina vyžiareného elektromagnetického poľa smerovala mimo kritické miesta – nakoľko je znemožnený náhodný vstup osôb. Je naopak často orientácia prevedená tak, že priamo smerujú na susedné budovy, v ktorých sa permanentne zdržujú osoby a z charakteru elektromagnetického poľa a šírenia žiarenia je jasné, že zasahuje oveľa väčší priestor horizontálne i vertikálne, než naznačuje v uvedených „úvahách“ a odhadoch projektantov, pričom okolité obytné domy a ich materiálové zloženie, ani ďalšie zdroje elektromagnetického žiarenia, ktoré už sú v blízkom okolí umiestnené, vôbec pri navrhovaní stavby do výpočtov nezahrnul, ale na navrhovanú stavbu hľadel akoby sa mala vyskytovať v homogénnom prostredí mimo ich dosahu. Túto problematiku a súvisiace otázky som konzultoval aj s autorizovanými inžiniermi a odborníkmi , ktorí konštatovali vysoké expozície.

Previedli sa aj iné merania ktoré toto potvrdili obzvlášť v horných bytoch a niekoľkých miestach prekračujú biologické limity podľa viacerých rôznych vedecky podložených odporúčaní na úrovni EÚ a môžu byť vážnym ohrozením.. Tieto hodnoty sa po uvedení a

budovaní obzvlášť nových technológií G4 / LTE 800-2600 MHz/ do prevádzky zvýšili mnohonásobne, čo sa potvrdilo.

Často výpočty uvedené v projektovej dokumentácii sú založené na nesprávnych predpokladoch, nesprávnej metodike výpočtov merného absorbovaného výkonu (SAR) a v konečnom dôsledku **na príliš benevolentných limitoch stanovených zastaralou vyhláškou a nevyhovujúcou 534/2007 Z.z.**, čo samozrejme investorovi a prevádzkovateľovi zariadení vyhovuje, avšak **dnešným vedeckým poznatkom a množstvu vykonaných štúdií v tejto oblasti na medzinárodnej úrovni už vôbec nie.**

Táto problematika by mala byť predmetom posúdenia kompetentných dotknutých orgánov dozoru s následnou možnosťou vyjadriť sa k nej zo strany účastníkov konania a predložené podklady po odbornej stránke pripomienkovať.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na nedostatočný výkon štátneho zdravotného dozoru – kontrolnej činnosti odbornými pracovníkmi Útvary vedúceho hygienika rezortu Ministerstva dopravy a výstavby SR (ďalej len „MDV SR“), ktorým je táto povinnosť uložená v § 54 ods. 1 zák. č.355/2007 Z.z.. **Situácia v súvislosti s prevádzkou zdrojov EMŽ nie je odborníkmi rezortu MDV SR pod patričnou kontrolou.** Vo vyjadrení Útvary vedúceho hygienika rezortu MDV SR zo dňa 26.04.2016 je uvedené, že za roky 2013 až 2015 bolo vydaných 542 rozhodnutí pre hlavné mesto Bratislava na uvedenie telekomunikačných staníc do prevádzky, ale **„neboli vykonané žiadne hygienické kontroly ani kontrolné merania a tiež že vývoj technológií v danej oblasti, ako aj spoločenská objednávka na rýchlejší a väčší obsah prenosových dát, vedie operátorov mobilných sietí k modernizácií prenosových zariadení oveľa rýchlejším tempom, ako vyžaduje aktuálne platná legislatíva“.**

Práve tu je opodstatnená, oprávnená, nespochybniteľná vážna obava, že toto tempo modernizácie a zvyšovania výkonu a počtu telekomunikačných zariadení operátormi bez kontroly orgánu verejného zdravotníctva už prekračuje únosnú mieru a nezohľadňuje potrebu ochrany zdravia a životného prostredia v dostatočnej a potrebnej miere. Nie je možné tolerovať skutočnosť, že rezort MDV SR nestačí primerane odborne a technicky držať tempo z realizátormi a operátormi telekomunikačných technológií a z uvedeného dôvodu bagatelizuje závažnú situáciu, ktorá nastáva. Kontrola plnenia povinností – „objektívizovať expozíciu obyvateľstva elektromagnetickému poľu od zdrojov raz za tri roky od uvedenia do prevádzky“ odbornými pracovníkmi rezortu sa nevykonáva, resp. vykonáva nedostatočne, len na základe podnetov obyvateľov. Nevykonáva sa ani posudzovanie zmien prevádzky zdrojov, z čoho vyplýva, že pracovníci rezortu nemajú vo veľa prípadoch objektívne informácie o skutočnej záťaži obyvateľstva elektromagnetickým žiarením v daných lokalitách.

Tu je potrebné opakovane poukázať na **nenahraditeľnú rolu stavebných úradov a odborov životného prostredia a miestnej samosprávy** pri regulácii výstavby základňových staníc a to už pri umiestňovaní, uskutočňovaní a zmenách týchto stavieb, tak ako to vyžaduje zákon o ochrane zdravia, a to s využitím všetkých dostupných prostriedkov zhodnotenia ich vplyvov na okolie a svedomitý prístup k posúdeniu podkladov, lebo v opačnom prípade sú obyvatelia obytných zón doslova saturovaní elektromagnetickým žiarením z nekontrolované pribúdajúcich zdrojov, o ktorých stavebné úrady nemajú prehľad ani nevedú žiadnu **ich evidenciu alebo databázu, čo je veľmi**

závažná a neprijateľná skutočnosť. Nie je teda možné posúdiť skutočnú expozíciu obyvateľov, keď sa výpočty a merania obmedzujú len na jeden konkrétny zdroj, sú často nepresné a merá sa často v nevhodných meracích bodoch /zaručené malé expozície/ apod. **a žiadna pravidelná alebo on line alebo námatková kontrola sa nevykonáva /nie sú relevantné informácie o tomto/.**

Práve z týchto dôvodov je nevyhnutné vylúčiť laxný prístup k tejto problematike, akého sme svedkami v celej rade konkrétnych prípadov v SR vid'. priložená foto dokumentácia.

Okrem už uvedeného, pri posudzovaní danej stavby malo byť stavebnému úradu zrejme, že **vzhľadom na povahu predmetnej stavby budú vlastnícke a iné práva vlastníkov susedných stavieb (a to najmä právo na ochranu zdravia, právo na priaznivé životné prostredie, právo na ochranu súkromného a rodinného života a na nedotknuteľnosť obydľia v zmysle čl. 20 ods. 1, čl. 40, čl. 44 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 21 ods. 1 Ústavy SR) priamo dotknuté** s poukazom na § 59 písm. b), v súvislosti s ustanovením § 139 ods. 2 písm. d) stavebného zákona.

§ 59 písm. b) stavebného zákona: **„osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté.“**

§139 ods. 2 písm. d) „susedná stavba“, rozumie sa ňou aj **stavba na takom pozemku, ktorý nemá síce spoločnú hranicu s pozemkom, o ktorý v konaní podľa tohto zákona ide, ale jej užívanie môže byť navrhovanou stavbou dotknuté.“**

Uvedený názor vyslovil aj Krajský súd v Prešove v už citovanom rozsudku č.k. 5S/54/2014 zo dňa 16.04.2015, ktorým vyhovel žalobe žalobcov v podobnom prípade stavby základňovej stanice elektronických komunikačných sietí a určil, že žalobcovia ako vlastníci susedných nehnuteľností mali byť účastníkmi konania, nakoľko ich práva boli rozhodnutím stavebného úradu dotknuté: **„Správne orgány vec nesprávne právne posúdili, ak pri rozhodovaní o návrhu na obnovu konania podaného žalobcami neskúmali ich účasť podľa § 59 ods. 1, písm. b) Stavebného zákona v spojení s ustanovením § 139, ods.2 písm. d) Stavebného zákona, podľa ktorého sú účastníkmi konania aj vlastníci stavby na takom pozemku, ktorý nemá síce spoločnú hranicu s pozemkom, o ktorý v konaní podľa tohto zákona ide, ale jej užívanie môže byť navrhovanou stavbou dotknuté. Stavebný úrad a teda aj žalovaný (pozn. Okresný úrad ako nadriadený orgán) svojím postupom, ak nekonali so žalobcami ako účastníkmi konania počas celého konania a následne pri rozhodovaní o ich návrhu na obnovu konania hrubo zasiahli do subjektívnych práv žalobcov.“**

Čl.20 Ústavy SR: „Každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.“

Čl. 40 ods. 1 Ústavy SR: „Každý má právo na ochranu zdravia.“

Čl.44 ods. 1 Ústavy SR: „Každý má právo na priaznivé životné prostredie.“

Čl.19 ods. 2 Ústavy SR: „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.“

Čl.21 ods. 1 Ústavy SR: „Obydlie je nedotknuteľné.“

Právo na ochranu zdravia a priaznivé životné prostredie

Vo veľa prípadoch byty v susedných domoch v blízkosti rozsiahlych telekomunikačných stavieb v bytovej blokovej a individuálnej bytovej výstavby, ako aj tieto bytové domy samotné, ich spoločné časti a zariadenia, ktoré sú v podielovom spoluvlastníctve vlastníkov týchto bytov, sa nachádzajú často vo vzdialenostiach 30-100m od bytových domov a stavieb na ktorých strechách sú telekomunikačné stavby umiestnené.

Strechy uvedených domov a bytov sú často vo vašej výške a sú v bezprostrednom dosahu antén, ktorých smerovanie v zmysle projektových dokumentácií je v priamom smere a priamo zasahuje susediace bytové domy.

Najmä byty vlastníkov na vrchných poschodiach a tie, ktoré majú priamy výhľad na antény, alebo sa nachádzajú sa v tzv. hlavnom lúči žiarenia (lúč elektromagnetického žiarenia z antény, ktorý má najväčšiu intenzitu a i najväčší dosah), majú v tomto dosahu lodžie, obývacie miestnosti a spálne, ktoré budú stavbou a jej prevádzkou najviac dotknuté. Mikrovlnné žiarenie sa šíri v priestore aj pomocou odrazov, odráža sa z časti od zeme a od vôkol stojacich objektov. To znamená, že i napriek tomu, že anténa má len určitý vyžarovací uhol, určitá časť elektromagnetického žiarenia sa objaví i na miestach v tieni antény. Hoci sú antény na strechách domov, steny okolo stojacich budov predstavujú zrkadlá pre mikrovlnný lúč. Okrem hlavného lúča šíri anténa signál aj do postranných lalokov.

Obyvatelia domov v okruhu do 300m od antén základňových staníc (najmä na vyšších poschodiach) sú v zóne vysokej expozície a môžu byť oveľa náchylnejší reagovať na netepelné účinky elektromagnetického žiarenia /elektrosenzitivita a ďalšie/.

Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny (IARC), ktorá je súčasťou Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), klasifikuje rádio frekvenčné elektromagnetické polia ako "možný ľudský karcinogén" (trieda 2B) čo považujem za veľmi závažnú otázku.

Po uvedení zariadení do prevádzky sú predmetné byty významne ovplyvnené emisiami elektrosmogu, čo v podstate znemožní ich využívanie – najmä lodží, na účel oddychu a relaxu. **Nik nebude môcť sedieť na balkóne oproti anténam v takej blízkosti s dobrým pocitom, keďže úroveň poznania negatívneho vplyvu takýchto zariadení na zdravie ľudského organizmu dnes už nemožno ignorovať.**

/súhrne caa 20 000 odborných publikácií a štúdií vo svetle/.

Je všeobecne známe, že intenzita elektromagnetického poľa je priamo úmerne závislá od vzdialenosti od zdroja, ako aj od smeru vyžarovania. Viacero služieb a viacero antén na základňovej stanici zvyšuje celkovú intenzitu elektromagnetického poľa a tým aj expozíciu obyvateľstva v okolí základňovej stanice. Hoci sú antény smerové, uvedené expozície dosahujú vysoké úrovne, najmä ak sa nehnuteľnosť nachádza v hlavnom lúči, čo je vo veľa prípadoch. Závisí od montážnej organizácie a jej požadovanej odbornej úrovne ako sa prevádza orientácia antén do priestoru. To isté platí o odbornej a zdravotno - technickej úrovni tých ktorých projektov týchto stavieb. Sú aj dobre projekty, správny

výber miesta pre umiestnenie generátorov vysokofrekvenčných žiarení, priestorovej a azimutovej orientácie antén. Avšak je celý rad takmer neprípustných projektov. /vid'. foto dokumentácia/.

Žiarenie má o to negatívnejší vplyv na ľudské zdravie, čím je zdroj žiarenia bližšie. Vo vzťahu k biologickým (netepelným) účinkom môže byť doba ožiarenia a spektrum signálu zo základňových staníc mobilných operátorov oveľa dôležitejší parameter ako jeho intenzita. **Viacere štúdie zosumarizovali v správe medzinárodnej skupiny vedcov - BIOINITIATIVE REPORT 2012, ktoré vznikli ako odporúčania pre Radu Európy, preukázali, že z hľadiska vplyvov na zdravie človeka je rozhodujúca dĺžka expozície, ako aj vzdialenosť od zdroja elektromagnetického žiarenia.**

Tieto telekomunikačné zariadenia /v kontajneroch na streche/ môže prevádzkovateľ kedykoľvek doplniť, či zmeniť ich výkon, a to elektronicky na diaľku, na čo obyvatelia okolitých bytov a osoby zdržujúci sa v okolí nebudú mať žiadny vplyv ani vedomosť o takýchto zmenách.

Stavby elektronických komunikačných sietí vysielajú nepretržitý pulzný signál, od ktorého sa obyvatelia trvalo obývaných zón, najmä bytov v ich blízkosti, nemôžu vzdialiť a sú tomuto vplyvu vystavení permanentne a nedobrovoľne. Elektromagnetické žiarenie je fyzikálny faktor životného prostredia, u ktorého pri neprekročení limitných hodnôt expozície, prípadne akčných hodnôt expozície vzniká riziko ohrozenia zdravia ľudí. Každé riziko sa musí eliminovať a zvyškové rizika musia byť označené príslušnými výstražnými tabuľkami. vid. hore uvedené

Z definície základných pojmov podľa § 2 zákona o ochrane zdravia ľudí vyplýva:

verejné zdravie je úroveň zdravia spoločnosti, ktorá zodpovedá úrovni ochrany a podpory zdravia a ekonomickej úrovni spoločnosti,

determinanty zdravia sú faktory určujúce zdravie, ktorými sú životné prostredie, pracovné prostredie, genetické faktory, zdravotná starostlivosť, ochrana a podpora zdravia a spôsob života,

životné podmienky sú fyzikálne, chemické a biologické faktory životného prostredia vo vzťahu k verejnému zdraviu, podmienky bývania, odpočinku, telesnej kultúry, rekreácie, kultúry a iných záujmových činností, dopravy, poskytovania zdravotnej starostlivosti a poskytovania ďalších služieb, výživy a spôsobu stravovania, stavu a spôsobu používania predmetov prichádzajúcich do styku s požívateľmi a predmetov bežného používania, podmienky na zdravý vývoj, výchovu, psychický a fyzický rozvoj detí, mládeže a dospelých,

zdravé životné podmienky a zdravé pracovné podmienky sú podmienky, ktoré nepôsobia nepriaznivo na zdravie ľudí, ale ho chránia a kladne ovplyvňujú,

zdraviu škodlivé faktory životného prostredia a pracovného prostredia sú fyzikálne, chemické a biologické faktory, ktoré podľa súčasných poznatkov vedy spôsobujú alebo môžu spôsobiť poruchy zdravia, a ľudský organizmus zaťažujúce faktory vyplývajúce zo životných podmienok, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú fyziologické a psychické funkcie ľudí,

prevencia ochorení a iných porúch zdravia je systém opatrení zameraných na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia, na ktoré v rozhodujúcej miere vplyvajú životné, pracovné a sociálno-ekonomické podmienky a spôsob života, a opatrení zameraných na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia,

hodnotenie vplyvov na verejné zdravie je súbor nástrojov a metód, ktorých cieľom je posúdiť predpokladané priame a nepriame vplyvy politik, stratégií, programov, projektov a navrhovaných činností na zdravie populácie,

zdravotný dohľad je sledovanie a hodnotenie zdravotných rizík a zdravotného stavu obyvateľstva a jeho jednotlivých skupín vo vzťahu k expozícii faktorom zo životných a pracovných podmienok,

riziko je pravdepodobnosť vzniku škodlivého účinku na človeka v dôsledku expozície nebezpečnému faktoru,

hodnotenie rizika je proces vyhodnocovania pravdepodobnosti a závažnosti škodlivého účinku na človeka v dôsledku expozície nebezpečnému faktoru za definovaných podmienok z definovaných zdrojov, ktoré pozostáva z určenia nebezpečenstva, zhodnotenia expozície, posúdenia vzťahu dávky a účinku a charakterizácie rizika stanovenia neistôt vyhodnotenia,

expozícia je vystavenie človeka faktoru zo životných podmienok alebo pracovných podmienok,

limit je úroveň expozície, ktorá aj keď sa pravidelne opakuje počas života, nebude viesť k negatívnemu účinku na zdravie, ako sa dá predpokladať podľa súčasného stavu poznania,

ohrozenie verejného zdravia je nepredvídané a nekontrolované ohrozenie verejného zdravia chemickými, biologickými alebo fyzikálnymi faktormi vrátane takého ohrozenia verejného zdravia, ktoré má medzinárodný dosah.

Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 534/2007 Z.z. o požiadavkách na zdroje elektromagnetického žiarenia a na limity expozície obyvateľov elektromagnetickému žiareniu v životnom prostredí (ďalej len „Vyhláška MZ“), **prevzala odporúčania vytvorené** Medzinárodným výborom na ochranu pred neionizujúcim žiarením (International Commission for Non-Ionizing Radiation Protection), **skrátene smernice ICNIRP**, ktoré vychádzajú z predpokladu, že nízkofrekvenčné a vysokofrekvenčné (rádiografické a mikrovlnné) elektromagnetické žiarenie **má len tepelné účinky** na tkanivá živých organizmov. Svedčí o tom aj fakt, že smernice sú frekvenčne závislé a neberú ohľad **na impulzný charakter žiarenia**. Vyhláška stanovuje **iba minimálne požiadavky na ochranu zdravia ľudí** a krátkodobé a vychádza len z tepelných účinkov elektromagnetického žiarenia, pričom je preukázané, že okrem tepelných účinkov, má elektromagnetické žiarenie aj biologické (netepelné) účinky, ktoré priamo ovplyvňujú chemické a biologické procesy v organizme človeka, živočíchov i rastlín a nie sú v nej stanovené žiadne preventívne požiadavky na zdroje elektromagnetického žiarenia pri ich možnom dlhodobom vplyve na zdravie, napriek jej cieľu predchádzať rizikám pre zdravie, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s expozíciou elektromagnetickému poľu.

Ďalej dôrazne je potrebné upozorniť na citáciu vyhlášky č.534/2007 Z.z. v odseku 3.2.3. konštatuje, cit. **“Ani pri dodržaní stanovených akčných hodnôt expozície nemožno vylúčiť ovplyvnenie niektorých zariadení implantovaných do tela, napr. kardiostimulátorov, protéz obsahujúcich feromagnetické materiály a podobne.”**

Teda limity uvedené v tejto vyhláške niesu potrebnou garantovanou ochranou obyvateľstva. Chybuje tam najmä ochrana detí a tehotných žien a odporujú súčasným vedeckým poznatkom v danej oblasti.

Vyhláška MZ SR č. 534/2007 Z.z. vychádza z odporúčaní ICNIRP kde je potrebné zdôrazniť, že na medzinárodnej EMP konferencii v Londýne (2008) sa profesor Paolo Vecchia, predseda komisie ICNIRP v rokoch 2004 až 2012, o smerniciach o ich pôsobení vyjadril, "čím nie sú":

- "Nie sú imperatívnymi normami pre bezpečnosť",
- "Nie sú posledným slovom v probléme" a
- "Nie sú obranným múrom pre priemysel" .

Toto je veľmi závažné vyjadrenie.

V § 3 vyhlášky MZ je vyjadrená požiadavka postupovať na jej základe v súlade s vedeckými postupmi, odporúčaniami a normami, ktoré umožňujú stanoviť relevantné hodnoty ňou určených zisťovaných hodnôt. „Na posúdenie, meranie alebo výpočet expozície elektromagnetickému poľu sa používajú vedecky podložené normy, postupy a odporúčania, ktoré umožňujú stanoviť hodnoty uvedené v prílohe.“

V zmysle tejto prílohy Vyhlášky MZ, ktorá uvádza tzv. „akčné hodnoty expozície“, podľa poznámky pod bodom 8 Ministerstvo zdravotníctva poukazuje na potrebu dodržania príslušných technických noriem.

„Vzhľadom na impulzné alebo premenlivé elektromagnetické polia alebo vo všeobecnosti vzhľadom na súčasnú expozíciu poliam s viacerými frekvenciami je na posudzovanie, meranie alebo výpočet potrebné použiť primerané metódy, ktoré umožňujú analyzovanie charakteristík vln a povahy biologických interakcií, pričom sa berú do úvahy príslušné technické normy.“ V tomto prípade mám závažne podozrenie, že tomu tak nieje.

Neprevádzajú sa spektrálne analýzy frekvenčných pasiem podľa noriem.

Rovnako aj stavebný zákon požaduje v ustanovení § 66 ods. 1 pri uskutočnení a užívaní stavby dodržiavať príslušné slovenské technické normy.

„V stavebnom povolení určí stavebný úrad záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodne o námietkach účastníkov konania. Stavebný úrad zabezpečí určenými podmienkami najmä ochranu záujmov spoločnosti pri výstavbe a pri užívaní stavby, komplexnosť stavby, dodržanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, prípadne ich predpisov a technických noriem a dodržanie požiadaviek určených dotknutými orgánmi, predovšetkým vylúčenie alebo obmedzenie negatívnych účinkov stavby a jej užívania na životné prostredie.“

Teda stavebný úrad môže obmedziť parametre stavby a jej užívania na základe miestnych podmienok a územného plánu v zahrnujúc expozície elektromagnetických poli.

V celom rade prípadov sa stavebné úrady sa obmedzili iba na jednoduché konštatovania v oblasti hluku a nakladania z odpadmi, ale tie hlavné a podstatné opomínajú a to je ochrana pred škodlivými účinkami elektromagnetických poli a ďalšie.

Skutočný stav čo sa týka použitia primeraných metód na posudzovanie a meranie expozície, je však iný, než výslovne predpokladá a požaduje vyhláška a stavebný zákon. Pri vykonávaní a kontrole objektivizácie elektromagnetického poľa by mala byť uplatnená norma STN EN 50492/ A1 - Základná norma na miestne meranie intenzity elektromagnetického poľa na expozíciu ľudí v blízkosti základňových staníc.

Pri jej nerešpektovaní dochádza k skresľovaniu informácií o skutočných emisiách neionizovaného žiarenia zo zdrojov elektromagnetického žiarenia. Táto norma nie je uvedená v projektovej dokumentácii ako norma použitá pre výpočty a následne vykonávanie meraní, je tam uvedená len norma STN 33 2042:2001 (vystavenie ľudského organizmu pôsobeniu vysokofrekvenčných elektromagnetických polí).

Uvedená odborná otázka musí byť vyjasnená v rámci posudkovej činnosti ešte pred uskutočnením danej stavby resp. v tomto prípade v stavebnom konaní, ktoré by sa malo uskutočniť po tom, čo nezákonné opatrenie stavebného úradu bude zrušené. Stavebný úrad by mal prihliadať na vznesené námietky účastníkov aj v tejto veci a určiť záväzné podmienky na uskutočnenie a užívanie stavby s prihliadnutím na ne.

Čo sa týka dodržania vedeckých odporúčaní, najnovšie 15 medzinárodných vedcov, ktorí sú členmi Európskej akadémie pre environmentálnu medicínu (EUROPAEM) vydalo "EMF GUIDELINE 2016" pre prevenciu, diagnostiku a liečbu zdravotných problémov a ochorení, súvisiacich s elektromagnetickými poľami, kde sú uvedené preventívne hraničné hodnoty (limity) pre dennú, nočnú expozíciu aj pre citlivú populáciu (deti, seniori, osoby s narušenou imunitou, atď.).

V Uznesení č. 1815 PARLAMENTNÉHO ZHROMAŽDENIA RADY EURÓPY z 27. mája 2011 O potenciálnych rizikách elektromagnetických polí a ich vplyvoch na životné prostredie sa jednoznačne uvádza potreba uplatňovania princípu prevencie podľa medzinárodného princípu bezpečnostných štandardov ALARA ("*as low as reasonably achievable*" t.z. „*tak nízko ako je len možné dosiahnuť*“). Čakanie na ďalšie množstvo vedeckých dôkazov, môže viesť k ohrozeniu zdravia (tak ako v prípade azbestu, olovnatého benzínu a tabaku) a odporúča stanoviť limit expozície pre mikrovlnné žiarenie vo vnútorných priestoroch budov, v súlade s princípom prevencie, nepresahujúci 0,6 voltov na meter.

Potreba zavedenia preventívnych opatrení a limitov pri dlhodobých expozíciách obyvateľstva elektromagnetickému žiareniu je nespochybniteľná a má sa v zmysle zákona o ochrane zdravia riadiť podľa súčasného stavu poznania, avšak zodpovedné rezorty Ministerstva dopravy výstavby a regionálneho rozvoja a Ministerstvo zdravotníctva na túto potrebu zatiaľ nezareagovali, resp. pripúšťajú, že znenie predmetnej vyhlášky sa bude novelizovať, nie je však jasné v akom čase horizonte sa tak stane.

Nikto nemôže byť vystavený riziku ohrozenia zdravia z dôvodu, že platná legislatíva nekorešponduje s aktuálnym stavom poznania a vedy.

Rovnaký názor zdieľal Hlavný hygienik SR prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH v odpovedi zn. OOFŽP/2182/2016 zo dňa 29.03.2016, v ktorej reaguje na upozornenia dotknutých obyvateľov v podobnom prípade umiestnenia základňovej stanice v blízkosti obytných domov, **na nedostatočne vykonávanú posudkovú činnosť** a nesprávny postup v posudkovej činnosti **pri umiestňovaní stavieb elektronických komunikačných sietí** vo vzťahu k stavebnému zákonu č. 50/1976 Zb. a jeho vykonávacej vyhlášky Ministerstva ŽP SR č.453/2000 Z.z. „*Princíp predbežnej opatrnosti je potrebné*

zohľadňovať predovšetkým pri definovaní požiadaviek na zdroje elektromagnetického žiarenia, prípadne limitných hodnôt, a to na základe aktuálneho stavu poznania, t. j. vedecky preukázaných a zdôvodnených účinkoch elektromagnetického žiarenia na zdravie ľudí.“ Takýchto vedecky preukázaných účinkov na základe vedeckých štúdií môžeme v prípade potreby doložiť hneď niekoľko.

Podľa princípu predbežnej opatrnosti (článok 191 Zmluvy o fungovaní Európskej Únie (SFEU)), k dodržiavaniu ktorého sa Slovenská republika zaviazala prístupím k Európskej únii, je nutné predchádzať negatívnemu vplyvu škodlivých účinkov na životné prostredie a na zdravie obyvateľstva a vychádzať v oblasti životného prostredia zo zásad predchádzania škodám a prevencie.

Uvedená problematika je veľmi široká a presahuje možnosti jej ozrejmienia v rámci tohto podania, avšak aj zo stručného prehľadu zdravotných rizík, ktoré elektromagnetické žiarenie predstavuje je zrejmé, že umiestnením zdroja elektromagnetického žiarenia navrhovanej intenzity a frekvencií v takej tesnej blízkosti od obytných budov a najmä bytov, ako aj zariadení, v ktorých sa celodenne zdržujú malé deti, nachádzajúcich sa v hlavnom smere vyžarovania jednotlivých antén, môže dôjsť a je dôvodná obava, že v dôsledku ich dlhodobého vplyvu dôjde k ohrozeniu zdravia obyvateľov bytov v susedných stavbách a ostatných dotknutých osôb a jedná sa teda nepochybne o zásah do ich práv na zdravie a na priaznivé životné prostredie garantovaných **Ústavou a zákonmi SR.**

Vlastnícke právo a zásah do neho vysokými úrovňami elektromagnetických poli

Z ohľadom na neporovnateľne závažnejšieho zásahu do práva na zdravie, treba prihliadať aj na aspekty ochrany vlastníctva, ktoré sú dotknuté uvedenými nezákonnými opatreniami a postupmi niektorých stavebných úradov.

Obsahom subjektívneho vlastníckeho práva je okrem iných oprávnení vlastníka najmä právo vec užívať a využívať ju na účel, na ktorý je určená a v neposlednom rade aj právo na ochranu proti akémukoľvek neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva. Právo vlastníkov bytov nachádzajúcich sa v susedných stavbách na nerušené užívanie bytu, teda elementárnej súčasti vlastníckeho práva, bude po uskutočnení stavby v blízkosti zdroja /generátorov/ elektromagnetického žiarenia obmedzené alebo aj vylúčené.

Fakt, že sa byty nachádzajú v bezprostrednej blízkosti a v priamej viditeľnosti zdroja elektromagnetického /generátora/ žiarenia, bude mať vplyv aj na cenu nehnuteľností v prípade ich predaja, príp. ich nepredajnosť, ak vlastník bude chcieť využiť svoje právo disponovať vecou a túto chce predať alebo iným spôsobom scudziť.

Ide o jednoznačný zásah do užívania veci – bytu a do obsahu vlastníckeho práva ako takého.

Súčasťou vlastníckeho práva je aj právo na nerušené užívanie predmetu vlastníctva. Nepříjemné, obťažujúce imisie (čo do intenzity a frekvencie) môžu vážne znížiť aj hodnotu reálneho majetku a dokonca spôsobiť **jeho nepredajnosť** či **ne použiteľnosť**, čo sa dá v podstate porovnať s čiastočným vyvlastnením/obmedzením vlastníckeho práva (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Rayner cla Spojené Kráľovstvo, 1986).

súdom.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozsah práva na rešpektovanie súkromného života je taký, že zaisťuje jednotlivcovi sféru, v ktorej môže slobodne rozvíjať a realizovať svoju osobnosť (napr. rozsudok vo veci Niemetz, 1993).

Zdôrazňujem, že práva garantované článkom 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd musí **štát nielen rešpektovať, ale ich aj chrániť**. Nadmerné emisie škodlivín, medzi ktoré možno zaradiť aj elektromagnetické žiarenie, predstavujú zásah do práva na rešpektovanie súkromia a obydlia (rozsudok vo veci Marckx, 1979).

Ďalej je potrebné dôrazne upozorniť, že vlastníci obytných domov a pozemkov na ktorých sú tieto vysoko koncentrované telekomunikačné stavby realizované v tesnej blízkosti dotknutých susedných stavieb zmysle ustanovenia Zákona č. 40/1964 Zb.

par. 127 ods.1 veta prvá: cit:(1) **Vlastník vecí sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv.** a takto v niektorých prípadoch obťažujú okolie a susedných spoluobyvateľov nad mieru pomerov a došlo k vážnemu zásahu do predošlého pokojného stavu podľa ustanovení par.5 **Ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany na obci. Obec môže predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. Tým nie je dotknuté právo domáhať sa ochrany na súde.**

Stavebné úrady takto nepoučili v správnom konaní a prípravnom procese povolenia stavby podľa ustanovení par. 3 ods.2 správneho poriadku (2) Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka, a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, **aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.** vlastníkov bytov a správcov blokov a budov a tuto skutočnosť taktiež podceňujú /vlastníci bytov si vedomí tejto skutočnosti a ďalších by zrejme nedali súhlas z umiestnením telekomunikačných stavieb takého veľkého rozsahu.

Taktiež neupozorňujú na snadnú možnosť zriadenia trvalého vecného bremena na stavbu bez ohľadu na platnosť zmluvy o umiestnení telekomunikačnej stavby na objekte ak sa povolilo raz jej zriadenie.

Zákon č. 351/2011 Z. z. par.66 (1) Podnik môže v nevyhnutnom rozsahu a ak je to vo verejnom záujme

a) zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti.

Je otázkou právnej definície a výkladu čo je **verejný** a záujem súkromného podniku.

Preveruje sa, či podniky pre realizácie telekomunikačných stavieb na sídliskách oslovujú správcov bytových domov pre uzatvorenie nájomných zmlúv k telekomunikačným stavbám, vstupujú z nimi do zmluvného vzťahu za príslušnú odplatu na základe súhlasného stanoviska **často len minoritného** počtu vlastníkov bytov.

Avšak s vlastníkmi bytových domov správcovia uzatvárajú ďalšie zmluvy o prenajme strechy bytových domov pre uvedené stavby.

Je potrebné preveriť ako sa pomerové rozdeľuje odplata za umiestnenie stavby na blokoch a pozemkoch medzi vlastníkov /do fondov oprav/ a správcov blokov.

Je potrebné preskúmať či sa nejedná o nekalé a neprimerane obchodné praktiky za účelom zisku správcu bloku, ktoré vo vzťahu k ohrozovaniu zdravia majú ekonomický

charakter.

Preto domáhaním sa na obci formou ochrany zdravia obyvateľstva v tomto neúnosnom právnom stave a to obmedzením limitácie expozícií na preventívne hodnoty formou územného plánu správne a zákonné nutné a nespochybniteľné.

Právo na súdnu a inú právnu ochranu

V dôsledku nesprávneho posúdenia danej stavby v rozpore so zákonom a na to nadväzujúcim vylúčením priamo dotknutých osôb z okruhu účastníkov konania napriek logike citovaných ustanovení stavebného zákona, stavebné úrady porušujú aj naše základné práva, garantované okrem iného aj Ústavou Slovenskej republiky. **Došlo tým okrem už uvedených, aj k porušeniu nášho práva na súdnu a inú právnu ochranu, predovšetkým k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktoré Ústava Slovenskej republiky garantuje v čl. 46 ods. 1. a ktoré je tiež vyjadrené v základných zásadách správneho konania zakotvených v ustanovení § 3 správneho poriadku.**

Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“

Namietané opatrenie porušuje aj naše práva ako verejnosti garantované Dohovorom o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (tzv. Aarhuský dohovor). Podľa čl. 6 dohovoru má verejnosť právo na účasť v konaní v čase, keď sú ešte otvorené všetky možnosti a účasť verejnosti sa môže uskutočniť efektívne, pričom výsledky účasti verejnosti v konaní musia byť náležitým zohľadnené v rozhodnutí. V tejto súvislosti treba prihliadať aj na ustanovenie § 3 ods. 6 správneho poriadku.

Ďalší z dôvodov, pre ktorý je možné považovať uskutočnenie niektorých stavieb základňových staníc za konanie v rozpore so zákonom, je skutočnosť, že nájomný vzťah stavebníka k nehnuteľnosti, na ktorej sa uskutočňuje vybudovanie popísanej stavby nepovažujem často za preukázaný v súlade so stavebným zákonom, nakoľko došlo pri jeho uzavretí k porušeniu zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v platnom znení (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“).

Podľa § 58 ods. 2 „*Stavebník musí preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo že má k pozemku iné právo podľa § 139 ods. 1 tohto zákona, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu*“.

§ 139 ods. 1 „*Pod pojmom "iné práva k pozemkom a stavbám" použitým v spojení "vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich" sa podľa povahy prípadu rozumie*

- a) *užívanie pozemku alebo stavby na základe nájomnej zmluvy, dohody o budúcej kúpnej zmluve alebo dohody o budúcej zmluve o vecnom bremene, z ktorých vyplýva právo uskutočniť stavbu alebo jej zmenu.*“

Podobne podľa § 5 ods. 2 a) vykonávacej vyhlášky k stavebnému zákonu sa k ohláseniu drobnej stavby pripojí doklad, ktorým sa preukazuje vlastnícke alebo iné právo k pozemku.

Predmetom zmlúv je v celom rade prípadov nájom spoločných častí domu na najvyššom poschodí a časť strechy domu vo rôznych výmerách. Nakladať so spoločnými priestormi a zariadeniami domu sú oprávnení podieloví spoluvlastníci spoločných častí

a zariadení domu na základe zákona o vlastníctve bytov. Svoje práva vykonávajú hlasovaním na schôdzi vlastníkov, pričom môžu rozhodovať písomným hlasovaním.

§ 14 ods. 3: „Schôdza vlastníkov je uznášaniaschopná, ak sú prítomní vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome, ktorí majú aspoň dve tretiny hlasov všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Na prijatie rozhodnutia na schôdzi vlastníkov je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny hlasov prítomných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, **ak odseky 4 a 5 neustanovujú inak**. Ak schôdza vlastníkov nie je ani hodinu po oznámenom začatí schôdze vlastníkov uznášaniaschopná, je na prijatie rozhodnutia potrebná nadpolovičná väčšina hlasov prítomných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome; **to neplatí, ak sa hlasuje podľa odsekov 4 a 5, § 7a ods. 1, § 7c ods. 2 písm. i) a ods. 3, § 8a ods. 1 a 6, § 8b ods. 2 písm. i), § 10 ods. 1 a § 16 ods. 3 a 4.**“

§ 14 ods. 4: „**Vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome prijímajú rozhodnutia na schôdzi vlastníkov dvojtretinovou väčšinou hlasov všetkých vlastníkov** bytov a nebytových priestorov v dome, **ak hlasujú** o zmluve o úvere a o každom dodatku k nej, o zmluve o zabezpečení úveru a o každom dodatku k nej, o zmluve o nájme a kúpe veci, ktorú vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome užívajú s právom jej kúpy po uplynutí dojednaného času užívania a o každom dodatku k nej, o zmluve o vstavbe alebo nadstavbe a o každom dodatku k nim, **o zmene účelu užívania spoločných častí domu a spoločných zariadení domu** a o zmene formy výkonu správy; ak sa rozhoduje o nadstavbe alebo o stavbe v podkroví alebo povale, vyžaduje sa zároveň súhlas všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome na najvyššom poschodí. Súhlas všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome sa vyžaduje pri rozhodovaní o prevode spoločných častí domu, spoločných zariadení domu alebo príahlého pozemku alebo ich častí. **Ak sa rozhoduje písomným hlasovaním podľa tohto odseku, podpis vlastníka bytu a nebytového priestoru v dome na hlasovacej listine potvrdia najmenej dvaja overovatelia, ktorí boli zvolení na schôdzi vlastníkov; podpis vlastníka bytu a nebytového priestoru v dome môže overiť aj notár alebo obec.**

§ 14 ods. 7: „Písomné hlasovanie môže vyhlásiť predseda, rada, správca alebo štvrtina vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ak na ich žiadosť nevyhlásil písomné hlasovanie správca alebo rada do 15 dní od doručenia žiadosti. O písomnom hlasovaní môžu rozhodnúť vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome aj hlasovaním podľa odseku 3. Pred písomným hlasovaním musia byť vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome sedem kalendárnych dní vopred informovaní o otázkach, o ktorých sa bude hlasovať, o termíne a mieste hlasovania, a to spôsobom v dome obvyklým. **Na hlasovacej listine alebo na viacerých listinách, ktoré obsahujú plné znenie schvaľovaného návrhu, musí byť uvedený deň konania hlasovania, meno a priezvisko vlastníka bytu alebo nebytového priestoru v dome, otázka alebo otázky; ak je viac otázok, označia sa poradovými číslami. Súhlas alebo nesúhlas vyjadrujú vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome vlastnoručným podpisom s uvedením dátumu podpisu na hlasovacej listine;** zmluva o spoločenstve alebo zmluva o výkone správy môže určiť, kedy je potrebné úradné overenie podpisov pri hlasovaní. **Ak vlastník bytu alebo nebytového priestoru v dome nevyznačí svoj názor na hlasovacej listine, je hlas neplatný.** Po vykonaní písomného hlasovania správca, predseda, rada alebo zvolený zástupca jednej štvrtiny vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome zistí výsledok hlasovania a oznámi ho do piatich pracovných dní od skončenia písomného hlasovania spôsobom v dome obvyklým. **Aby bolo písomné hlasovanie právoplatné, je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny hlasov všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ak odseky 4 a 5 neustanovujú inak. V prípade neúspešného písomného hlasovania musí byť predmet hlasovania prerokovaný na**

schôdzi vlastníkov.“

V zmysle § 14 ods. 4 zákona o vlastníctve bytov, vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome prijímajú rozhodnutia na schôdzi vlastníkov **dvojtretinovou väčšinou hlasov všetkých vlastníkov** bytov a nebytových priestorov v dome, **ak hlasujú o zmene účelu užívania spoločných častí domu a spoločných zariadení domu**. Podľa informácii ktoré boli zistené od správcu a vlastníkov bytov v konkrétnom prípade, prebehlo písomné hlasovanie, v ktorom **svoj súhlas s prenájomom strechy domu udelilo 37 vlastníkov z celkového počtu 70, t.j. len nadpolovičná väčšina hlasov**. Hlasovania mavajú okrem toho aj viacero nedostatkov po formálnej aj obsahovej stránke, ktoré majú vplyv na platnosť hlasov, napr. neoverenie podpisov dvoma overovateľmi, nevyjadrenie súhlasu alebo nesúhlasu na hlasovacej listine. Hlasovacia listina neobsahuje zákonom stanovené náležitosti v zmysle § 14 ods. 7.

Nakoľko v tomto prípade ide o prenájom časti strechy bytového domu na účel umiestnenia a užívania stavby elektronických komunikačných sietí, ktorej súčasťou je technologické zariadenie obsahujúce zdroj elektromagnetického žiarenia, máme za to, že v tomto prípade jednoznačne dochádza k zmene účelu užívania spoločných častí a zariadení domu, ku ktorým strecha domu patrí. Preto ak s touto zmenou účelu nevyjadrila súhlas dvojtretinová väčšina všetkých vlastníkov bytového domu nebol oprávnený v mene vlastníkov nájomnú zmluvu uzavrieť a táto bola uzatvorená v rozpore so zákonom a považuje sa **za absolútne neplatný právny úkon**.

To znamená, že niekedy stavebník preukázal svoj vzťah k stavbe, na ktorej sa základňová stanica buduje, neplatnou zmluvou, v dôsledku čoho nesplnil náležitosti požadované stavebným zákonom. Stavebný úrad by si s ohľadom na povahu stavby nachádzajúcej sa na bytovom dome mal vyžiadať podklady, ktoré by preukázali oprávnenie spoluvlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome nakladať so spoločnými časťami domu na uvedený účel v zmysle zákona o vlastníctve bytov. / aj zmena funkčného užívania bytového domu/. Domnievam sa že celý rad telekomunikačných stavieb nebolo schválených 2/3 počtom vlastníkov.

Rušenie elektronických zariadení v bytoch

ďalšou skutočnosťou, že silnými impulznými elektromagnetickými poliami môže a dochádza k rušeniu elektronických zariadení interferenčnými moduláciami. Podľa § 65 Zákon č. 351/2011 Z. z. ods.

(1) Siete a zariadenia sa zriaďujú a prevádzkujú tak, aby sa predchádzalo škodlivému rušeniu.

Domáhanie sa odstránenia krížových modulácií a rušenia podnikom je taktiež obtiažne a časovo veľmi náročné.

Záverečné zhrnutie

Vzhľadom na všetky hore uvedené dôvody, dochádza k niekoľkým závažným porušeniam právnych predpisov, čo často vedie k vydaniu nezákonných opatrení na základe nezákonného postupu, nedostatočne zisteného stavu vecí a nesprávneho právneho posúdenia vecí:

1. Procesné pochybenia niektorých stavebných úradov v dôsledku nerešpektovania ustanovení § 59 ods. 1 písm. b), c) stavebného zákona v súvislosti s §14 ods. 1 a 2 správneho poriadku pri vymedzení okruhu účastníkov konania, v nadväznosti na § 3 ods.1 až 7 správneho poriadku
2. Nesprávne posúdenie danej stavby a z toho plynúce nedodržanie zákonných podmienok uskutočnenia stavieb v zmysle § 54, § 55 ods. 1, a najmä podmienok definujúcich možnosť postupu podľa § 55 ods. 2 e) stavebného zákona, ako aj nepoužitie postupu podľa § 57 ods. 1 druhá veta, teda nesprávne právne posúdenie vecí
3. Porušenie ustanovení § 47 a), l) a § 53 stavebného zákona pri posúdení danej stavby a jej technologického vybavenia, z hľadiska ich vplyvu na ochranu osobitných záujmov, a to aj v súvislosti s porušením § 62 ods. 1 písm. b) stavebného zákona, ďalej porušenie §126 ods. 1 stavebného zákona a nevyžiadanie záväzného stanoviska dotknutého orgánu v súvislosti s požiadavkami zákona o ochrane zdravia ľudí a vyhlášky MZ
4. Porušenie základných práv garantovaných ústavou a zákonmi vydaním nezákonného opatrenia, ktorým súhlasil s uskutočnením danej stavby a to čl. 20 ods. 1, čl. 40, čl. 44 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 21 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR
5. Porušenie ustanovenia § 58 ods. 2 v spojení s ustanovením § 139 ods. 1 a) a absencia preukázania práva stavebníka k pozemku, resp. stavbe, ktoré ho oprávňuje zriadiť na nich požadovanú stavbu, a to s poukazom na porušenie ustanovení § 14 ods. 3, 4 a 7 zákona o vlastníctve bytov a z toho vyplývajúcu neplatnosť nájomnej zmluvy.
6. Nesprávne obmedzenia užívania stavby a prevádzky z ohľadom na miestne tie ktoré podmienky.
7. Obmedzenia užívania majetku a jeho znehodnotenia

Uvedené skutočnosti vo vzájomnej väzbe, ktoré sa vzájomne prelínajú a viažu a majú za následok daný stav vecí je oprávnené konštatovať vo vzťahu k regulačným opatreniam mesta Prešov na základe uvedeného a to tak, že mesto má právo prijať zodpovedajúce opatrenia uvedené v jednotlivých kapitolách územného plánu mesta Prešov v oblasti ochrany životného prostredia a zdravia občanov **vo verejnom zaujme tak**, ako je uvedené vo všeobecne záväznom nariadení č.5/2017 a to preventívnymi a eliminačnými opatreniami proti škodlivým účinkom elektromagnetických poli ako konečného efektu nesprávnych procesov umiestňovania a prevádzkovania telekomunikačných stavieb v tej ktorej zóne mesta Prešov a vykonať tak ústavne zaručene práva uvedené hore ktoré zákon nedefinuje náležite a su prakticky nevyhnutelné.

Podniky používajúci výkonné generátory vysokých frekvencií do budúca musia prijať také technologické, topologické, organizačné a technické opatrenia pri stavbách, rekonštrukciách a modernizáciách telekomunikačných stavieb na zníženie emisii elektromagnetických poli na v súlade z najnovšími poznatkami vedy a techniky na

najnižšiu možnú úroveň. **Regulatív mesta Prešov je týmto aj výzvou pre podniky do budúcnosť.**

Tak je tomu v celom rade priemyselných a iných odvetviach kde z rozvojom sociálno - ekonomického charakteru by mohlo dojsť k závažnému a nevratnému vplyvu na životné prostredie a zdravie obyvateľstva. Prijímajú sa taktiež prísnejšie a prísne limity a opatrenia /automobilový, letecký, stavebný, potravinársky, energetický, jaderný - energetický, rádiologický, diagnostický a iný priemysel. Do r.2030 by sa mali emisie automobilov znížiť o 30 % /

Obmedzovanie rozširovania, skvalitňovania telekomunikačných a mobilných služieb ako to deklarujú navrhovatelia protestu prokurátora proti mestu Prešov nesmie ísť na úkor ohrozenia verejného zdravia obzvlášť rizikových skupín ako sú deti a mládež vo vývojovom štádiu živote a musí byť dominantným verejným nepochybniteľným záujmom.

Signálová citlivosť moderných mobilných koncových zariadení /mobilných telefónov/ je natoľko vysoká, že nepožaduje také vysoké úrovne Tx signálov z BTS staníc ako je tomu v celom rade prípadov. Nie je potrebné mať silný mobilný signál v podzemných, alebo iných lokálne vysoko tienených stavbách.

Preto je možné konštatovať, že zavedenie preventívnych hodnôt vo vybraných zónach mesta Prešov /obytné zóny apod./ je plne oprávnené v súlade so zákonom, Ústavou SR a najnovšími vedeckými poznatkami a podniky toto musia podniky rešpektovať, okrem iného aj z morálne- etického hľadiska a dobrých mravov.

Vyhláška 534/2007 nie je v žiadnom prípade jediným kritériom pre budovanie, modernizácie, rekonštrukcie a prevádzku generátorov vysokofrekvenčného žiarenia v životnom prostredí.

Prílohy:

1. doprovodná foto dokumentácia správne a nesprávne budovaných telekomunikačných stavieb.
2. Uznesenie Európskeho parlamentu z 2. apríla 2009 o otázkach zdravia súvisiacich s elektromagnetickými poľami (2008/2211(INI))
3. tabuľky odporúčaných limitácií Bionative
4. RF safety standarts
5. 2016 EUROPAEM EMF Guideline SK